

Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης

Τόμ. 2015, Αρ. 1 (2015)

Λειτουργίες νόησης και λόγου στη συμπεριφορά, στην εκπαίδευση και στην ειδική αγωγή: Πρακτικά 5ου Συνεδρίου

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ Π.Τ.Δ.Ε.
ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΨΥΧΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

5^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 19-21 Ιουνίου 2015

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και
Θρησκευμάτων

« Λειτουργίες νόησης και λόγου στη συμπεριφορά,
στην εκπαίδευση και στην ειδική αγωγή »

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2016

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Παπαδάτος Γιάννης
Πολυχρονόπουλου Σταυρούλα
Μπασιτέα Αγγελική

ISSN: 2529-1157

ΑΘΗΝΑ

Δεξιότητες Μελέτης και Προσωπικότητα Προπτυχιακών Φοιτητών ΑΕΙ

Αλεξάνδρα Λουδοβιώτη

doi: [10.12681/edusc.145](https://doi.org/10.12681/edusc.145)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Λουδοβιώτη Α. (2016). Δεξιότητες Μελέτης και Προσωπικότητα Προπτυχιακών Φοιτητών ΑΕΙ. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 2015(1), 777-788. <https://doi.org/10.12681/edusc.145>

Δεξιότητες Μελέτης και Προσωπικότητα Προπτυχιακών Φοιτητών ΑΕΙ

Λουδοβιώτη Αλεξάνδρα

Εκπαιδευτικός ΠΕ70

[loudovioti_al@yahoo.gr](mailto:ludovioti_al@yahoo.gr)

Περίληψη

Η εργασία μελετά τη σχέση μεταξύ των δεξιοτήτων μελέτης και της προσωπικότητας σε προπτυχιακούς φοιτητές καθώς και την επίδραση των δημογραφικών χαρακτηριστικών (φύλο, ηλικία) και της βαθμολογίας στις υπό μελέτη μεταβλητές. Στην έρευνα συμμετείχαν 278 φοιτητές του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο αυτό-αναφοράς το οποίο συμπλήρωσαν οι φοιτητές και περιλάμβανε τρία μέρη: το πρώτο μέρος αποτελούνταν από ερωτήσεις για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, το έτος και το εξάμηνο φοίτησης καθώς και τον κατά προσέγγιση μέσο όρο της συνολικής βαθμολογίας του φοιτητή, το δεύτερο μέρος αποτελούνταν από το Ερωτηματολόγιο Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης, και τέλος, το τρίτο μέρος το οποίο αποτελούνταν από το ΝΕΟ Ερωτηματολόγιο των Πέντε Παραγόντων (Panayiotou, Kokkinos, & Spanoudis, 2004).

Από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψε ότι το φύλο των φοιτητών διαφοροποιεί στατιστικά σημαντικά τις περισσότερες διαστάσεις των δεξιοτήτων μελέτης και των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας υπέρ των γυναικών. Η ηλικία και η βαθμολογία των φοιτητών διαφοροποιεί επίσης στατιστικά σημαντικά ορισμένες διαστάσεις από τις δεξιότητες μελέτης και χαρακτηριστικών της προσωπικότητας. Επίσης, βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές ενδοσυνάφειες ανάμεσα στις διαστάσεις των δεξιοτήτων μελέτης, καθώς και ανάμεσα στις διαστάσεις των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας. Τέλος, βρέθηκε ότι η χρήση στρατηγικών μάθησης και μελέτης συσχετίζεται στατιστικά σημαντικά με τους πέντε παράγοντες της προσωπικότητας κυρίως με χαλαρές θετικές συσχετίσεις.

Λέξεις – Κλειδιά: Δεξιότητες Μελέτης, Προσωπικότητα, Προπτυχιακοί φοιτητές.

Abstract

The aim of this study is to investigate the relationship between study skills and personality among undergraduate students as well as the impact of their demographic characteristics (gender, age) and achievement on these variables. The sample of the study consists of 278 undergraduate students of the Department of Primary Education of the Democritus University of Thrace.

A self-report questionnaire was used to collect the data. The consisted of three parts: the first part included questions about participants' demographic characteristics (gender, age), the year and the semester of their studies as well as their estimated mean achievement score. The second and the third part consisted of the Learning And

Study Strategies Inventory (LASSI) and the NEO Five Factor Inventory (Panayiotou, Kokkinos and Spanoudis, 2004).

The findings indicated that gender differentiates most of the dimensions of study skills and personality dimensions. Students' age and mean achievement score also differentiate some of the dimensions of the dependent variables. Furthermore, statistical significant intercorrelations were found among the dimensions of study skills and personality. Finally, the use of study skills was found to be correlated with the five factor model of personality.

Keywords: Study skills, Personality, Undergraduate students.

Εισαγωγή

Επαρκής και αποτελεσματική μάθηση σημαίνει ότι οι φοιτητές διαθέτουν μηχανισμούς, στρατηγικές και δεξιότητες για να ασκούν έλεγχο σε διάφορες πλευρές της διεργασίας της μάθησης και της μελέτης μέσα από την προσεκτική ή / και αυτοματοποιημένη χρήση τους, έτσι ώστε να ταιριάζει στο εκάστοτε πλαίσιο μάθησης. Συνεπώς, η κατάλληλη χρήση και εφαρμογή των δεξιοτήτων μελέτης αποτελεί σημαντικό συστατικό για τη ρύθμιση και την επίτευξη των γνωστικών στόχων.

Ο τρόπος που ένα άτομο σκέφτεται, σχεδιάζει, ενεργεί και αξιολογεί επηρεάζει το τελικό γνωστικό αποτέλεσμα. Δηλαδή, οι δεξιότητες μελέτης αποτελούν στην ουσία συμπεριφορές και σκέψεις που θα οργανώσουν σχέδια και τεχνικές δράσης για την επίτευξη του αποτελέσματος. Φαίνεται, δηλαδή, πως το ίδιο το άτομο μπορεί να βελτιώσει ή να μειώσει την επίδοση της μελέτης του. Άρα τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του κάθε ατόμου είναι εκείνα που μπορούν να διευκολύνουν ή να εμποδίσουν την αποτελεσματική χρήση των στρατηγικών. Η έννοια του χαρακτηριστικού της προσωπικότητας οδηγεί στην αρχή των ατομικών διαφορών. Αυτό σημαίνει πως κάθε άτομο διαθέτει μια τέτοια σύνθεση χαρακτηριστικών που είναι μοναδική και τον διαφοροποιεί από τον παρακείμενο του. Κάθε φοιτητής έχει διαφορετικό τρόπο που χειρίζεται τα ακαδημαϊκά του καθήκοντα και τη μελέτη του.

Διαπιστώνεται συνεπώς πως η ικανότητα μελέτης δεν είναι προσόν μόνο ορισμένων ατόμων. Κάθε άτομο έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει τις κατάλληλες δεξιότητες που θα το βοηθήσουν να μελετά σωστά και αποδοτικά. Γίνεται κατανοητό ότι σε αυτό σημαντικό ρόλο παίζει το εκπαιδευτικό περιβάλλον και ιδιαίτερα ο εκπαιδευτικός ο οποίος θα διδάξει και θα ενθαρρύνει τη χρήση στρατηγικών μελέτης. Τα κύρια σημεία που πρέπει να εστιάσει ο εκπαιδευτικός είναι το ενδιαφέρον για το μαθησιακό περιβάλλον και η σωστή καθοδήγησή του για τη διδασκαλία των στρατηγικών μάθησης και μελέτης.

Η εργασία αυτή επιχειρεί να μελετήσει τη σχέση των δεξιοτήτων μελέτης με την προσωπικότητα σε προπτυχιακούς φοιτητές του Πανεπιστημίου, και να ελέγξει τον τρόπο με τον οποίο αυτές οι μεταβλητές συσχετίζονται με συγκεκριμένα δημογραφικά χαρακτηριστικά (φύλο, ηλικία) καθώς και τη βαθμολογία.

Ορισμοί

Δεξιότητες Μελέτης

Στις δεκαετίες του 1980 και 1990 παρήχθη άφθονη βιβλιογραφία που αφορούσε τη φύση και το εύρος των δεξιοτήτων. Αυτό φαίνεται και από τις διάφορες ονομασίες που δόθηκαν στον όρο δεξιότητα, όπως δεξιότητες μελέτης, δεξιότητες

που μπορούν να μεταβιβαστούν (transferable skills), δεξιότητες κλειδιά (key skills) και προσωπικές δεξιότητες (personal skills). Έτσι, γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει δυσκολία στην αποσαφήνιση του όρου.

Οι *δεξιότητες μελέτης* ανήκουν στις μαθησιακές δεξιότητες και θεωρούνται απαραίτητες για την ολοκλήρωση της σχολικής εργασίας συμβάλλοντας στη βελτίωση της σχολικής επίδοσης (Τσομπανίδης, 2004). Ο όρος χρησιμοποιείται στον πληθυντικό αριθμό και περιλαμβάνει τις συνήθειες, τις στρατηγικές που χρησιμοποιούνται στο διάβασμα καθώς και την παρώθηση για μελέτη (Cloete & Shocet, 1986).

Οι δεξιότητες μελέτης διαφέρουν για τον κάθε μαθητή και εξαρτώνται από κοινωνικοψυχολογικούς παράγοντες (Durak et al., 2006). Ωστόσο, οι ερευνητές συμφωνούν ότι περιλαμβάνουν τη διαχείριση του χρόνου, την προετοιμασία για τις εξετάσεις, την αναζήτηση πληροφοριών, την επιλογή βασικών ιδεών κ.α. (Robbins et al., 2004).

Προσωπικότητα

Η έννοια του χαρακτηριστικού της προσωπικότητας οδηγεί στην αρχή των ατομικών διαφορών. Αυτό σημαίνει πως κάθε άτομο διαθέτει μια τέτοια σύνθεση χαρακτηριστικών που είναι μοναδική και τον διαφοροποιεί από τον παρακείμενό του. Ο χώρος λοιπόν της προσωπικότητας ασχολείται εν μέρει με τις ατομικές διαφορές και με τις σύνθετες σχέσεις ανάμεσα στις διαφορετικές πτυχές της λειτουργίας ενός ατόμου.

Ο ευρύς ορισμός που αναφέρουν οι Pervin και John (2001) και επιτρέπει να εστιάσουμε στις πολλές διαφορετικές πτυχές ενός ατόμου είναι ο εξής: η προσωπικότητα αντιπροσωπεύει εκείνα τα χαρακτηριστικά του ατόμου που εξηγούν τους σταθερούς τύπους συναισθήματος, σκέψης και συμπεριφοράς. Η σταθερότητα αυτή μας ενδιαφέρει για το πώς αυτές οι σκέψεις, τα συναισθήματα και οι φανερές συμπεριφορές σχετίζονται μεταξύ τους για να συγκροτήσουν το μοναδικό άτομο και τη συμπεριφορά του στην καθημερινή ζωή.

Η «Μεγάλη Πεντάδα» της προσωπικότητας

Οι ερευνητές θέλοντας να ανακαλύψουν αυτά τα βασικά χαρακτηριστικά των ατόμων κατέληξαν στην ομαδοποίηση αυτών σε πέντε βασικούς παράγοντες. Οι παράγοντες αυτοί ορίζονται ως η «Μεγάλη Πεντάδα», όπου σε κάθε έναν υπάρχουν πολλά ειδικότερα χαρακτηριστικά. Έχουν χρησιμοποιηθεί διάφοροι όροι για τη Μεγάλη Πεντάδα ωστόσο οι συχνότερα χρησιμοποιούμενοι είναι οι εξής (Widiger & Trull, 1997· Pervin & John, 2001):

- 1) Νευρωτισμός / Αρνητική αποτελεσματικότητα (το αντίθετο της συναισθηματικής σταθερότητας)
- 2) Εξωστρέφεια / Θετική αποτελεσματικότητα (το αντίθετο της εσωστρέφειας)
- 3) Ευσυνειδησία / Αυτοσυγκράτηση
- 4) Συμπαθητικότητα - Προσήνεια (το αντίθετο του ανταγωνισμού)
- 5) Τάση αναζήτησης και εξερεύνησης

Πρόσφατες έρευνες προτείνουν ότι στη μελέτη συσχέτισης των δεξιοτήτων μελέτης και των στρατηγικών μάθησης μπορεί να συμπεριληφθεί ο ρόλος των ατομικών χαρακτηριστικών της προσωπικότητας αν λάβει κανείς υπόψη τα αποτελέσματα ερευνών που δείχνουν ότι το στυλ μάθησης αποτελεί μέρος της προσωπικότητας (Jackson & Lawty-Jones, 1996 στο Duff et al., 2004) ή ένα

συστατικό της το οποίο μπορεί κανείς να μάθει (Furnham, Jackson & Miller, 1999 στο Duff et al., 2004).

Σκοπός και Ερευνητικά ερωτήματα

Ο σκοπός αυτής της έρευνας είναι να μελετήσει τη σχέση ανάμεσα στις δεξιότητες μελέτης των προπτυχιακών φοιτητών και την προσωπικότητά τους, καθώς και την επίδραση των δημογραφικών χαρακτηριστικών (φύλο και ηλικία) και της βαθμολογίας τους στις δυο αυτές μεταβλητές και στις επιμέρους κλίμακές τους.

Ειδικότερα τα ερευνητικά ερωτήματα χωρίζονται σε 3 ομάδες:

α) σε αυτά που αφορούν στην αξιοπιστία των ερευνητικών εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα, δηλαδή του Ερωτηματολογίου Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης και του NEO Ερωτηματολογίου των Πέντε Παραγόντων.

β) σε αυτά που αφορούν την επιρροή των δημογραφικών χαρακτηριστικών (φύλο, ηλικία) και της βαθμολογίας των φοιτητών στις μεταβλητές που μελετώνται.

γ) σε αυτά που έχουν να κάνουν με τις συσχετίσεις ανάμεσα στις μελετώμενες μεταβλητές και τις επιμέρους κλίμακές τους.

Εργαλεία μέτρησης

Για τη μέτρηση των δεξιοτήτων μελέτης των φοιτητών χρησιμοποιήθηκε το Ερωτηματολόγιο Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης (Learning And Study Strategies Inventory/LASSI), ενώ για τη μέτρηση των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας το NEO Ερωτηματολόγιο των Πέντε Παραγόντων (NEO Five Factor Inventory /NEO FFI). Το τελικό ερωτηματολόγιο αποτελείται από 3 μέρη:

Το μέρος Α αποτελείται από 5 ερωτήσεις, από τις οποίες προκύπτουν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά (φύλο, ηλικία), το έτος και το εξάμηνο φοίτησης, καθώς και ο κατά προσέγγιση μέσος όρος της συνολικής βαθμολογίας του φοιτητή.

Το μέρος Β αποτελείται από το Ερωτηματολόγιο Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης.

Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε η 2^η έκδοση του Ερωτηματολογίου Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης που αποτελείται από 80 δηλώσεις που κατανέμονται σε 10 κλίμακες (Άγχος, Στάση, Συγκέντρωση, Διαχείριση πληροφοριών, Παρώθηση, Αυτοδοκιμή, Επιλογή βασικών ιδεών, Βοήθειες μελέτης, Διαχείριση χρόνου, Στρατηγικές εξετάσεων) με 8 ερωτήσεις η καθεμία.

Το μέρος Γ αποτελείται από το NEO Ερωτηματολόγιο των Πέντε Παραγόντων που αποτελεί μετάφραση του NEO Five Factor Inventory (NEO-FFI) από τους Παναγιώτου, Κόκκινο και Σπανούδη (2004). Το Ερωτηματολόγιο αυτό αποτελεί σύντομη έκδοση του NEO-PI-R το οποίο συντάχθηκε από τους Costa και McCrae (1992) για τη μέτρηση της Μεγάλης Πεντάδας των παραγόντων της προσωπικότητας. Το NEO Ερωτηματολόγιο των Πέντε Παραγόντων περιλαμβάνει 60 δηλώσεις και αποτελείται από 5 κλίμακες όμοιες με τους πέντε παράγοντες της προσωπικότητας δηλαδή, το Νευρωτισμό, την Εξωστρέφεια, την Τάση αναζήτησης και εξερεύνησης, τη Συμπαθητικότητα-Προσήνεια και την Ευσυνειδησία. Ο συμμετέχων καλείται να εκφράσει το βαθμό συμφωνίας του σε κάθε δήλωση με βάση μια πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert (1 = δεν ισχύει καθόλου, 2 = ισχύει λίγο, 3 = ισχύει αρκετά, 4 = ισχύει πολύ, 5 = ισχύει απόλυτα).

Δείγμα

Το δείγμα αποτελούσαν 278 προπτυχιακοί φοιτητές του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, 37 (13.3%) άνδρες, 239 (86%) γυναίκες ενώ 2 (0.7%) φοιτητές δεν δήλωσαν φύλο.

Από αυτούς, 113 (40.6%) φοιτούσαν στο 1^ο έτος, 62 (22.3%) στο 2^ο, 77 (27.7%) στο 3^ο, 23 (8.3%) στο 4^ο, 1 (0.4%) ήταν εκτός κύκλου και 2 (0.7%) δεν απάντησαν. Ως προς τη μεταβλητή ηλικία, ο μέσος όρος της ηλικίας των φοιτητών του 1^{ου} έτους ήταν 18.5 έτη, του 2^{ου} 19.3 έτη, του 3^{ου} 21.2 έτη και του 4^{ου} 21.9 έτη.

Οι επιδράσεις των δημογραφικών χαρακτηριστικών (φύλο, ηλικία) και της βαθμολογίας στις δεξιότητες μελέτης και την προσωπικότητα των φοιτητών

Για την εξέταση των κατανομών των επιμέρους κλιμάκων του Ερωτηματολογίου για τις Στρατηγικές Μάθησης και Μελέτης και του Ερωτηματολογίου των Πέντε Παραγόντων υπολογίστηκαν οι συντελεστές ασυμμετρίας και κύρτωσης.

Ως ανεξάρτητες μεταβλητές χρησιμοποιήθηκαν το φύλο (άνδρας, γυναίκα), το έτος φοίτησης (1^ο, 2^ο, 3^ο, 4^ο) και η κατά προσέγγιση αυτοαναφερόμενη συνολική βαθμολογία των φοιτητών (5, 6, 7, 8, 9, 10).

Ως εξαρτημένες μεταβλητές θεωρήθηκαν οι δέκα κλίμακες του Ερωτηματολογίου των Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης και οι πέντε κλίμακες της προσωπικότητας.

Για τον προσδιορισμό της επίδρασης του φύλου στις υπό μελέτη μεταβλητές χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος κατάταξης Mann-Whitney, που εφαρμόζεται για τον έλεγχο της ισότητας μέσω μεταξύ δυο ανεξάρτητων δειγμάτων. Έτσι, ο έλεγχος κατάταξης Mann-Whitney με ανεξάρτητα δείγματα τους άνδρες και τις γυναίκες έδειξε ότι:

1. Το φύλο διαφοροποιεί στατιστικά σημαντικά τις δεξιότητες μελέτης των φοιτητών ως προς τις διαστάσεις: Βοήθειες μελέτης με τις γυναίκες να χρησιμοποιούν περισσότερο βοηθήματα κατά τη μάθηση και τη μελέτη τους από τους άνδρες με τους άνδρες να αναφέρουν ότι εμφανίζουν λιγότερα προβλήματα άγχους από τις γυναίκες, Παρώθηση με τις γυναίκες να κινητοποιούνται περισσότερο από τους άνδρες για υψηλή.
2. Το φύλο διαφοροποιεί στατιστικά σημαντικά τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας που αφορούν μόνο το Νευρωτισμό με τις γυναίκες να τον παρουσιάζουν περισσότερο από τους άνδρες.

Για τον προσδιορισμό της επίδρασης του έτους φοίτησης στις υπό μελέτη μεταβλητές χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος διάμεσων Kruskal-Wallis μονής κατεύθυνσης. Πρόκειται για μια μη παραμετρική ανάλυση διακύμανσης, γενίκευση του έλεγχου Mann-Whitney για τρία ή περισσότερα δείγματα και αφορά την ισότητα ή όχι των διάμεσων των δειγμάτων. Έτσι, ο έλεγχος διάμεσων Kreskas-Wallis μονής κατεύθυνσης με ανεξάρτητα δείγματα τα έτη φοίτησης (1^ο, 2^ο, 3^ο, 4^ο) έδειξε ότι:

1. Το έτος φοίτησης διαφοροποιεί στατιστικά σημαντικά τις δεξιότητες μελέτης ως προς τις διαστάσεις: Επιλογή βασικών ιδεών, Διαχείριση χρόνου και Στρατηγικές εξετάσεων με τους φοιτητές του 4^{ου} έτους να τις χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους φοιτητές των υπόλοιπων ετών.
2. Το έτος φοίτησης διαφοροποιεί στατιστικά σημαντικά τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας που αφορούν τις διαστάσεις: Νευρωτισμός με τους φοιτητές του 4^{ου} έτους να παρουσιάζουν λιγότερο άγχος από τους φοιτητές των υπόλοιπων ετών και Συμπαθητικότητα-Προσήνεια με τους ίδιους φοιτητές να χαρακτηρίζονται περισσότερο από συμπεριφορές περισσότερο ευσπλαχνικές.

Για τις ανάγκες της στατιστικής ανάλυσης που αφορούν την επίδραση της κατά προσέγγιση συνολικής βαθμολογίας των φοιτητών στις υπό μελέτη μεταβλητές κρίθηκε σκόπιμο να γίνει κατηγοριοποίηση των βαθμολογιών σε 3 επίπεδα: «Άριστα» για τις βαθμολογίες 9 – 10, «Λείαν καλώς» για τις βαθμολογίες 7 – 8 και «Μέτρια»

για τις βαθμολογίες 5 – 6. Έτσι, από τους 261 φοιτητές που συμπλήρωσαν την κατά προσέγγιση βαθμολογία τους, 30 (11.5%) βαθμολογήθηκαν με «Άριστα», 210 (80.5%) με «Λείαν καλώς» και 21 (8%) με «Μέτρια». Για τον έλεγχο της επίδρασης της βαθμολογίας στις υπό μελέτη μεταβλητές χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος διαμέσων Kruskal-Wallis μονής κατεύθυνσης με ανεξάρτητα δείγματα τα 3 επίπεδα βαθμολόγησης. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι:

1. Η βαθμολογία διαφοροποιεί στατιστικά σημαντικά τις δεξιότητες μελέτης των φοιτητών ως προς τις κλίμακες: Στάση, Συγκέντρωση, Διαχείριση Πληροφοριών, Παρώθηση, Επιλογή Βασικών Ιδεών και Στρατηγικές Εξετάσεων με τους «Άριστους» φοιτητές να τις παρουσιάζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους υπόλοιπους.
2. Η βαθμολογία διαφοροποιεί στατιστικά σημαντικά τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας που αφορούν την Ευσυνειδησία και την Τάση Αναζήτησης και Εξερεύνησης με τους «Άριστους» φοιτητές να παρουσιάζουν τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά σε μεγαλύτερο βαθμό από τους υπόλοιπους.

Διμετάβλητες συσχετίσεις

Για να διερευνηθούν οι σχέσεις ανάμεσα στις δεξιότητες μελέτης και την προσωπικότητα υπολογίστηκαν οι δείκτες συσχέτισης (ή συνάφειας) Pearson r. Οι διμετάβλητες συσχετίσεις ανάμεσα στις διαστάσεις των δεξιοτήτων μελέτης και της προσωπικότητας των φοιτητών έδειξαν ότι:

1. Σε ότι αφορά τις κλίμακες των δεξιοτήτων μελέτης: Αυτοδοκιμή, Επιλογή βασικών ιδεών, Βοήθειες μελέτης, Διαχείριση χρόνου, Άγχος, Στάση, Συγκέντρωση, Διαχείριση πληροφοριών και Παρώθηση αυτές συσχετίζονται στατιστικά σημαντικά μεταξύ τους κυρίως με μέτριες συσχετίσεις.
2. Σε ότι αφορά τις κλίμακες της προσωπικότητας: Νευρωτισμός, Εξωστρέφεια, Συμπαθητικότητα-Προσήνεια, Τάση αναζήτησης και εξερεύνησης και Ευσυνειδησία, βρέθηκε ότι αυτές συσχετίζονται στατιστικά σημαντικά μεταξύ τους με ως επί το πλείστον χαλαρές συσχετίσεις.
3. Η χρήση στρατηγικών μάθησης και μελέτης βρέθηκε ότι συσχετίζεται στατιστικά σημαντικά ως επί το πλείστον χαλαρά θετικά με τους πέντε παράγοντες της προσωπικότητας. Εξαιρέση αποτελεί ο Νευρωτισμός ο οποίος συσχετίζεται αρνητικά με τις στρατηγικές μάθησης και μελέτης

Συζήτηση

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η μελέτη των δεξιοτήτων μελέτης των προπτυχιακών φοιτητών σε σχέση με την προσωπικότητα τους. Επιμέρους στόχοι ήταν ο έλεγχος της αξιοπιστίας του Ερωτηματολογίου Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης και του ΝΕΟ Ερωτηματολογίου των Πέντε Παραγόντων, η μελέτη της επίδρασης των δημογραφικών χαρακτηριστικών, όπως του φύλου και της ηλικίας καθώς και της βαθμολογίας των φοιτητών στις υπό μελέτη μεταβλητές.

Σε ό,τι αφορά στον έλεγχο αξιοπιστίας, η μέθοδος αξιοπιστίας *εσωτερικής συνέπειας* και ο δείκτης αξιοπιστίας Cronbach's alpha, που χρησιμοποιήθηκαν για το Ερωτηματολόγιο Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης έδειξαν πως τα ερευνητικά δεδομένα υποστήριζαν σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό την αξιοπιστία όλης της κλίμακας, με ικανοποιητικές τιμές για τις κλίμακες Άγχος, Συγκέντρωση, Παρώθηση, Διαχείριση πληροφοριών, Αυτοδοκιμή, Επιλογή βασικών ιδεών, Διαχείριση χρόνου και Στρατηγικές εξετάσεων, ενώ σχεδόν ικανοποιητική ήταν οι τιμές για τις κλίμακες Βοήθειες μελέτης και Στάση. Αναφορικά με τις τιμές του δείκτη αξιοπιστίας

Cronbach's alpha των υποκλιμάκων παρατηρήθηκε ότι κυμαινόταν από .70 μέχρι .83 ενώ για τις κλίμακες Βοήθειες μελέτης και Στάση ήταν .50 και .61 αντίστοιχα.

Σε ό,τι αφορά στον έλεγχο αξιοπιστίας του ΝΕΟ Ερωτηματολογίου των Πέντε Παραγόντων, τα ερευνητικά δεδομένα υποστήριξαν σε ικανοποιητικό βαθμό τόσο την αξιοπιστία όλης της κλίμακας όσο και των επιμέρους υποκλιμάκων της (Νευρωτισμός, Εξωστρέφεια, Τάση αναζήτησης και εξερεύνησης, Συμπαθητικότητα-Προσήνεια, Ευσυνειδησία). Αναφορικά με τις τιμές του δείκτη αξιοπιστίας Cronbach's alpha των υποκλιμάκων Τάση αναζήτησης και εξερεύνησης, Συμπαθητικότητα-Προσηνεια και Εξωστρέφεια, παρατηρήθηκε ότι κυμαινόταν από .69 μέχρι .72 ενώ για τις κλίμακες Νευρωτισμός και Ευσυνειδησία ήταν .82 και .86 αντίστοιχα. Τα ευρήματα αυτά συμφωνούν με τη διεθνή βιβλιογραφία σχετικά με την αξιοπιστία του εργαλείου στη μέτρηση των διαστάσεων της προσωπικότητας (Chamorro-Premuzic & Furham, 2003· Chapman, 2007).

Από τη μελέτη των επιδράσεων των δημογραφικών χαρακτηριστικών (φύλου, ηλικίας) και της βαθμολογίας στις αυτο-αναφερόμενες δεξιότητες μελέτης και τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των φοιτητών προέκυψαν τα παρακάτω ευρήματα:

Όσον αφορά το φύλο, τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας έδειξαν ότι αυτό διαφοροποιεί σημαντικά τις δεξιότητες μελέτης των φοιτητών.

Ειδικότερα, βρέθηκε ότι οι γυναίκες χρησιμοποιούν περισσότερα βοηθήματα στη μελέτη τους όπως διαγράμματα, επικεφαλίδες κ.α. (Βοήθειες μελέτης) και παρουσιάζουν πιο αυξημένα επίπεδα ανησυχίας (Άγχος) και κινητοποίησης για να επιτύχουν υψηλή επίδοση (Παρώθηση) απ' ότι οι άνδρες.

Αναφορικά με την επίδραση του φύλου με τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν αυτό διαφοροποιεί στατιστικά σημαντικά μόνο τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας που συνδέονται με το Νευρωτισμό, με τις γυναίκες να τον παρουσιάζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους άνδρες.

Σε ότι αφορά στο ρόλο της ηλικίας, αυτή υπολογίστηκε μέσω των μέσων ορών ηλικίας ανά έτος φοίτησης. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι αυτή διαφοροποιεί στατιστικά σημαντικά τις δεξιότητες μελέτης των φοιτητών ως προς ορισμένες διαστάσεις.

Ειδικότερα, οι φοιτητές του 4^{ου} έτους είχαν την τάση να εμφανίζουν πιο συχνά τη δεξιότητα διαχωρισμού των σημαντικών από τις ασήμαντες πληροφορίες (Επιλογή βασικών ιδεών), να χρησιμοποιούν χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση της εργασίας τους (Διαχείριση χρόνου) και στρατηγικές πριν και κατά τη διάρκεια της εξέτασης των μαθημάτων (Στρατηγικές εξετάσεων)..

Τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας φαίνεται να διαφοροποιούνται ως προς την ηλικία των φοιτητών σε ορισμένες διαστάσεις.

Ειδικότερα, οι φοιτητές τους 4^{ου} έτους παρουσίασαν μεγαλύτερη συναισθηματική σταθερότητα (Αρνητική Αποτελεσματικότητα) και διάθεση για συνεργασία (Συμπαθητικότητα-Προσηνεια) από τους φοιτητές των μικρότερων ετών.

Συγκεκριμένα, δεν αναμενόταν ηλικιακές διαφορές ως προς τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας λόγω του μικρού εύρους ηλικίας του δείγματος και καθότι οι αλλαγές στα χαρακτηριστικά αυτά είναι μεγαλύτερες σε μικρότερες ηλικίες (Pervin & John, 2001· Bradje, Van Lieshout & Gerris, 2007).

Αναφορικά με τη βαθμολογία, βρέθηκε ότι αυτή διαφοροποιεί τις δεξιότητες μελέτης που χρησιμοποιούν οι φοιτητές.

Πιο συγκεκριμένα, τα δεδομένα της έρευνας δηλώνουν ότι οι «Άριστοι» φοιτητές διαθέτουν θετικότερη στάση απέναντι στην παραμονή και την επιτυχία τους

στο πανεπιστήμιο (Στάση), καταφέρνουν να διατηρούν την προσοχή τους στις υπό μελέτη εργασίες τους (Συγκέντρωση), επεξεργάζονται και οργανώνουν τη νέα γνώση σε σχέση με αυτά που ήδη γνωρίζουν (Διαχείριση πληροφοριών) και χρησιμοποιούν στρατηγικές πριν και κατά τη διάρκεια των εξετάσεων (Στρατηγικές εξετάσεων).

Ωστόσο, ενδιαφέρον προκαλεί η απουσία Παρώθησης από τους φοιτητές με υψηλές επιδόσεις παρόλο που έχει συνδεθεί στενά με την ακαδημαϊκή επιτυχία. Αυτό πιθανώς να οφείλεται στο ότι η κλίμακα της Παρώθησης στο Ερωτηματολόγιο Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης μετράει κυρίως την κινητοποίηση εκ των έσω. Ίσως οι φοιτητές του δείγματος προτιμούν την κινητοποίηση από εξωτερικούς παράγοντες.

Τα αποτελέσματα της έρευνας ανέδειξαν διαφοροποιήσεις στην επίδοση ως προς τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των φοιτητών.

Ειδικότερα, οι φοιτητές που είναι οργανωμένοι και πειθαρχημένοι (Ευσυνειδησία) και με πλατιά ενδιαφέροντα (Τάση αναζήτησης και εξερεύνησης) σημειώνουν την υψηλότερη επίδοση στο πανεπιστήμιο.

Οι Ευσυνείδητοι φοιτητές επειδή είναι υπεύθυνοι, επίμονοι για την επιτυχία και διαθέτουν στόχους στη μάθησή τους είναι πιο πιθανό να αναπτύξουν το κίνητρο επίτευξης, να δουλέψουν σκληρά και να είναι συναγωνιστικοί για να επιτύχουν το στόχο τους. Επιπλέον, οι φοιτητές με αυξημένη Τάση αναζήτησης και εξερεύνησης διαθέτουν θετική στάση απέναντι στις προκλήσεις και κινητοποιούνται εκ των έσω είναι πιθανότερο να εμπλακούν επιτυχώς στην εκπαιδευτική διαδικασία και να βρουν απόλαυση μέσα από αυτή. Έχει αποδειχτεί ότι οι δυο παραπάνω τύποι προσωπικότητας προτιμούν την αυτο-ρυθμιζόμενη μάθηση η οποία συνδέεται στενά με την ακαδημαϊκή επιτυχία (Zimmerman, 2002· Chamorro-Premuzic & Furham, 2003· Bidjerano & Dai, 2007· Komarroju, Karau & Schmeck, 2009).

Από τη διμετάβλητη συσχέτιση μεταξύ των διαστάσεων των δεξιοτήτων μελέτης και της προσωπικότητας των φοιτητών προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα:

Αναφορικά με τις διαστάσεις των δεξιοτήτων μελέτης των φοιτητών, το Άγχος, τη Στάση, τη Συγκέντρωση, τη Διαχείριση πληροφοριών, την Παρώθηση, την Αυτοδοκιμή, την Επιλογή βασικών ιδεών, τις Βοήθειες μελέτης, τη Διαχείριση χρόνου και τις Στρατηγικές εξετάσεων παρουσιάστηκαν ως επί το πλείστον μέτριες θετικές ενδοσυνάψεις.

Με άλλα λόγια, οι φοιτητές οι οποίοι δηλώνουν ότι διαθέτουν την ικανότητα να διατηρούν την προσοχή τους κατά τη διάρκεια της μελέτης τους (Συγκέντρωση), οι ίδιοι αναφέρουν ότι ανησυχούν για την επιτυχία τους στις εξετάσεις (Άγχος), έχουν πρόθεση να επιτύχουν ακαδημαϊκά (Στάση), επεξεργάζονται και οργανώνουν τη νέα πληροφορία σε σχέση με αυτά που ήδη γνωρίζουν (Διαχείριση πληροφοριών), κινητοποιούνται για να επιτύχουν ακαδημαϊκά (Παρώθηση), αυτο-αξιολογούνται για τον προσδιορισμό του βαθμού κατάκτησης της νέας γνώσης (Αυτοδοκιμή), διαθέτουν τη δεξιότητα να διαχωρίζουν τις σημαντικές από τις ασήμαντες πληροφορίες (Επιλογή βασικών ιδεών), χρησιμοποιούν βοηθήματα κατά τη μελέτη τους (Βοήθειες μελέτης), χρησιμοποιούν χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση των εργασιών τους (Διαχείριση χρόνου) και στρατηγικές πριν και κατά τη διάρκεια εξέτασης των μαθημάτων (Στρατηγικές εξετάσεων).

Συμπερασματικά θα μπορούσε να διατυπωθεί με σχετική ασφάλεια ότι το Ερωτηματολόγιο Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης φαίνεται να αξιολογεί σε γενικές γραμμές την ίδια εννοιολογική κατασκευή των δεξιοτήτων μελέτης. Δηλαδή, οι φοιτητές οι οποίοι αναφέρουν ότι διαθέτουν κάποια δεξιότητα μελέτης, τείνουν να εντοπίζουν, επίσης σε μεγάλο βαθμό, την παρουσία των μικρότερων δεξιοτήτων

μελέτης τους. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι φοιτητές οι οποίοι αναφέρουν ότι διαθέτουν σε μικρό βαθμό κάποια δεξιότητα μελέτης, τείνουν να εντοπίζουν σε μικρό βαθμό την παρουσία και των υπόλοιπων δεξιοτήτων μελέτης τους.

Ενδεχομένως να προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι φοιτητές τείνουν να αντιλαμβάνονται την παρουσία δεξιοτήτων μελέτης στο διάβασμά τους, ως προς τις διαστάσεις τους, είτε συνολικά θετικά, όταν αναφέρουν την παρουσία σε μεγάλο βαθμό μιας διάστασης, είτε συνολικά αρνητικά, όταν αντιλαμβάνονται σε μικρό βαθμό την ύπαρξη μιας διάστασης των δεξιοτήτων μελέτης. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύει το εύρημα ότι κάθε διάσταση βρέθηκε να συσχετίζεται θετικά με τουλάχιστον άλλες 6 διαστάσεις των δεξιοτήτων μελέτης, όπως μετριοούνται από το Ερωτηματολόγιο Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης.

Σε ό,τι αφορά τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, την Ευσυνειδησία, την Εξωστρέφεια, τη Συμπαθητικότητα-Προσήνεια και το Νευρωτισμό παρουσίασαν ως επί το πλείστον χαλαρές ενδοσυνάψεις, με τη διάσταση του Νευρωτισμού να συσχετίζεται αρνητικά με τα «θετικά» χαρακτηριστικά της προσωπικότητας (Ευσυνειδησία, Εξωστρέφεια, Συμπαθητικότητα-Προσήνεια) και τα τελευταία να συσχετίζονται θετικά μεταξύ τους. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η απουσία στατιστικά σημαντικών συσχετίσεων μεταξύ της διάστασης Τάση αναζήτησης και εξερεύνησης και των υπόλοιπων διαστάσεων.

Με άλλα λόγια, οι φοιτητές που παρουσιάζουν συναισθηματική αστάθεια, ανησυχία και ανασφάλεια (Νευρωτισμός), είναι πιθανό να εμφανίσουν σε μικρότερο βαθμό κοινωνικότητα, ενεργητικότητα, ομιλητικότητα (Εξωστρέφεια), συνεργατικότητα (Συμπαθητικότητα-Προσήνεια) και πειθαρχία, οργάνωση (Ευσυνειδησία). Κατά τον ίδιο τρόπο, οι φοιτητές οι οποίοι αναφέρουν ότι εμφανίζουν σε μικρό βαθμό τα χαρακτηριστικά του Νευρωτισμού έχουν την τάση να εμφανίζουν σε μεγάλο βαθμό τα «θετικά» χαρακτηριστικά της προσωπικότητας.

Το κυριότερο ερευνητικό ερώτημα της παρούσας εργασίας αποτέλεσε η ύπαρξη συσχετίσεων ανάμεσα στις δεξιότητες μελέτης που χρησιμοποιούν οι φοιτητές και στα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους

Από τα δεδομένα της έρευνας πρόεκυψε ότι οι διαστάσεις των δεξιοτήτων μελέτης παρουσιάζουν θετική συσχέτιση με τα «θετικά» χαρακτηριστικά της προσωπικότητας (Εξωστρέφεια, Τάση αναζήτησης και εξερεύνησης, Συμπαθητικότητα, Ευσυνειδησία) και αρνητική συσχέτιση με το Νευρωτισμό. Αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές που χρησιμοποιούν σε μεγάλο βαθμό μια διάσταση των δεξιοτήτων μελέτης, είναι αυτοί που συγκεντρώνουν «θετικά» χαρακτηριστικά της προσωπικότητας τους. Ενώ αντίστροφα, παρουσιάζουν, σε μικρό βαθμό, Νευρωτισμό.

Συγκεκριμένα, οι φοιτητές οι οποίοι εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά του Νευρωτισμού, δηλαδή, ανησυχία, νευρικότητα, συναισθηματική αστάθεια, τείνουν να χρησιμοποιούν δεξιότητες μελέτης σε μικρό βαθμό και συγκεκριμένα, να έχουν πρόθεση να επιτύχουν ακαδημαϊκά (Στάση), να διαθέτουν τη δεξιότητα να διαχωρίζουν τις σημαντικές από τις ασήμαντες πληροφορίες σε ένα καινούριο κείμενο (Επιλογή βασικών ιδεών) και να χρησιμοποιούν στρατηγικές πριν και κατά τη διάρκεια των εξετάσεών τους (Στρατηγικές μελέτης).

Οι φοιτητές οι οποίοι είναι κοινωνικοί, ενεργητικοί, ομιλητικοί και αισιόδοξοι (Εξωστρέφεια) έχουν την τάση να δηλώνουν ότι ανησυχούν για την επιτυχία τους στις εξετάσεις (Άγχος) και παράλληλα έχουν την πρόθεση (Στάση) και το κίνητρο (Παρώθηση) να επιτύχουν ακαδημαϊκά. Οι ίδιοι φοιτητές τείνουν να χρησιμοποιούν στρατηγικές επεξεργασίας και οργάνωσης πληροφοριών όπως η Επιλογή βασικών ιδεών και οι Στρατηγικές εξετάσεων.

Η σύνδεση της Εξωστρέφειας με γνωστικές και μεταγνωστικές δεξιότητες είναι πιο δύσκολο να αιτιολογηθεί με βάση την υπάρχουσα βιβλιογραφία. Ωστόσο, η θετική συσχέτιση της Εξωστρέφειας με την Παρώθηση δείχνει ότι αυτοί οι φοιτητές είναι πρόθυμοι να καταβάλλουν προσπάθεια για να επιτύχουν και κινητοποιούνται εκ των έσω, έτσι, είναι πιο πιθανό να υιοθετήσουν στρατηγικές βάθους (Duff et al., 2004). Φαίνεται ότι τα ενισχυτικά περιβάλλοντα μάθησης που ευνοούν την ενεργή συμμετοχή είναι αυτά που ταιριάζουν σε αυτό τον τύπο προσωπικότητας. εξαιτίας της τάσης τους να συνεργάζονται, να συμβουλεύονται και να συζητούν με τους άλλους.

Επιπλέον, βρέθηκε ότι οι φοιτητές οι οποίοι είναι συνεργάσιμοι και ευσπλαχνικοί (Συμπαθητικότητα-Προσήνεια) έχουν την τάση να εμφανίζουν περισσότερη ανησυχία για την επιτυχία τους στο πανεπιστήμιο (Άγχος), έχουν θετική στάση για την επίτευξη των στόχων τους μέσω των σπουδών τους (Στάση), ικανότητα να διατηρούν την προσοχή τους κατά τη διάρκεια της μελέτης τους (Συγκέντρωση) και να διαχωρίζουν τις σημαντικές από τις ασήμαντες πληροφορίες (Επιλογή βασικών ιδεών) και τέλος, αναφέρουν ότι χρησιμοποιούν στρατηγικές πριν και κατά τη διάρκεια των εξετάσεων για να επιτύχουν υψηλή επίδοση (Στρατηγικές εξετάσεων).

Οι φοιτητές που χαρακτηρίζονται από Τάση αναζήτησης και εξερεύνησης, δηλαδή είναι περίεργοι, με πολλά ενδιαφέροντα, δημιουργικοί και εφευρετικοί, έχουν την τάση να δηλώνουν ότι είναι πρόθυμοι να επιτύχουν ακαδημαϊκά (Στάση), κινητοποιούνται προς αυτό (Παρώθηση) και καταφέρνουν να διατηρήσουν την προσοχή τους κατά τη διάρκεια της μελέτης τους (Συγκέντρωση). Οι ίδιοι φοιτητές δηλώνουν ότι αντιλαμβάνονται τις κλίμακες που περιλαμβάνονται στη διάσταση Δεξιότητα του Ερωτηματολογίου Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης (Διαχείριση πληροφοριών, Επιλογή βασικών ιδεών, Στρατηγικές εξετάσεων).

Όσον αφορά τους φοιτητές οι οποίοι είναι οργανωμένοι, σχολαστικοί, πειθαρχημένοι (Ευσυνειδησία), τείνουν να δηλώνουν σε μεγάλο βαθμό όλες τις δεξιότητες μελέτης, όπως περιγράφονται από το Ερωτηματολόγιο Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης, εκτός από αυτή του Άγχους με την οποία δε βρέθηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση. Μάλιστα, οι διαστάσεις των δεξιοτήτων μελέτης που αφορούν τη χρήση χρονοδιαγράμματος για την ολοκλήρωση της μελέτης (Διαχείριση χρόνου), την αυτο-αξιολόγηση για τον προσδιορισμό του βαθμού κατάκτησης της νέας γνώσης (Αυτοδοκιμή) και τη χρήση βοηθημάτων κατά τη διάρκεια της μελέτης (Βοήθειες μελέτης) εμφάνισαν συνάφεια μόνο με τη διάσταση της Ευσυνειδησίας.

Από τα πιο πάνω φαίνεται ότι οι φοιτητές οι οποίοι παρουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό Ευσυνειδησία είναι πιθανό να εμφανίζουν την πλειοψηφία των δεξιοτήτων μελέτης ενώ ο μικρός βαθμός Ευσυνειδησίας πιθανώς συνδέεται με μικρότερο αριθμό δεξιοτήτων μελέτης που χρησιμοποιούνται.

Περιορισμοί

Η έρευνα αυτή αποτελεί μια συγχρονική μελέτη, άρα δε γνωρίζουμε εάν ο χρόνος διεξαγωγής της ήταν ο κατάλληλος για να αποτυπωθούν οι πραγματικές αντιλήψεις των φοιτητών. Όσον αφορά το δείγμα, η συμμετοχή του βασίστηκε στην αρχή της προσφοράς και της διαθεσιμότητας. Το δείγμα μας δεν ακολουθεί την αρχή της αντιπροσωπευτικότητας ως προς τον ελληνικό φοιτητικό πληθυσμό, καθώς το τμήμα που διεξάχθηκε η έρευνα χαρακτηρίζεται από ανομοιογένεια πληθυσμού σχετικά με το φύλο (τα παιδαγωγικά τμήματα συνήθως απαρτίζονται από περισσότερες γυναίκες). Σημαντικό όμως θεωρείται το μέγεθος του δείγματος το οποίο ήταν ικανοποιητικό επιτρέποντας έτσι την αναγωγή συμπερασμάτων με

αυξημένη ασφάλεια. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί πως οι τεταρτοετείς φοιτητές ήταν λιγότεροι από τους φοιτητές των άλλων ετών.

Όσον αφορά το Ερωτηματολόγιο Στρατηγικών Μάθησης και Μελέτης και το NEO Αναθεωρημένο Ερωτηματολόγιο της Προσωπικότητας τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα, βασίζονται σε μετρήσεις αυτοαναφοράς. Αυτό σημαίνει πως υπάρχει πιθανότητα αποκλίσεων από την πραγματικότητα που οφείλονται στη συνειδητή ή μη πρόθεση των συμμετεχόντων να εξωραΐζουν την εικόνα που δίνουν με τις απαντήσεις τους. Ωστόσο, η αξιολόγηση της προσωπικότητας και η χρήση στρατηγικών από τους φοιτητές δε μειώνει την αξία των συμπερασμάτων που προκύπτουν μέσα από τις αυτοαναφορές της παρούσας έρευνας λόγω του ικανοποιητικού μεγέθους του δείγματος.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ελληνόγλωσση

- Τσομπανίδης, Γ. (2004). *Στρατηγικές μελέτης. Βοηθώντας τους μαθητές με και χωρίς μαθησιακές δυσκολίες*. Αθήνα: Ατραπός – Περιβολάκι.
- Pervin, A. L. & John, O. P. (2001). *Θεωρίες προσωπικότητας. Έρευνα και εφαρμογές*. (μτφρ. Α. Αλεξανδροπούλου & Ε. Δασκαλοπούλου, Επιμ. Α. Μπούζος). Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.

Ξενόγλωσση

- Bidjerano, T. & Dai, D.Y. (2007). The relationship between the big-five model of personality and self-regulated learning strategies. *Learning and Individual Differences, 17*, 69– 81.
- Branje, S.J.T., Van Lieshout, C.F.M. & Gerris, J.R.M. (2007). Big Five Personality Development in Adolescence and Adulthood. *European Journal of Personality, 21*, 45–62.
- Chamorro-Premuzic, T. & Furnham, A. (2003). Personality Traits and Academic Examination Performance. *European Journal of Personality, 17*, 237–250.
- Chapman, B.P. (2007). Bandwidth and Fidelity on the NEO-Five Factor Inventory: Replicability and Reliability of Saucier's (1998) Item Cluster Subcomponents. *Journal of personality assessment, 88*, 220–234.
- Cloete, N. & Shocet, I. (1986). Alternatives to the behavioural technicist conception of study skills. *Higher Education, 15*, 247-258.
- Duff, A., Boyle, E., Dunleavy, K. & Ferguson, J. (2004). The relationship between personality, approach to learning and academic performance. *Personality and Individual Differences, 36*, 1907–1920.
- Durak, H. I., Torun, S. E., Sayiner, A., & Kandiloglu, G. (2006). Description and evaluation of an innovative course on learning and study skills for the first year of medical students. *Tohoku Journal of Experimental Medicine, 210*, 231-237.
- Komarraju, M., Karau, S.J. & Schmeck, R.R. (2009). Role of the Big Five personality traits in predicting college students' academic motivation and achievement. *Learning and Individual Differences, 19*, 47–52.
- Panayiotou, G., Kokkinos, C.M. & Spanoudis, G. (2004). Searching for the “Big Five” in a Greek context: the NEO-FFI under the microscope. *Personality and Individual Differences, 32*, 1841–1854.

- Robbins, S.B., Lauver, K., Le, H., Davis, D., Langley, R. & Carlstrom, A. (2004). Do Psychological and Study Skills Factors Predict College Outcomes? A Meta-Analysis. *Psychological Bulletin*, 130, 261- 288
- Widiger, A.T. & Trull, T.J (1997). Assessment of the Five-Factor Model of Personality. *Journal of personality assessment*, 68, 228-250.
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: an overview. *Theory Into Practice*, 41, 64-72.